

בטעם עזריח

מקבץ אמרות פנינים וסיפורים
של הגאון החסיד האמיתי
רבי שמואל אלעזר היילפרין זצ"ל

מזכרת משמחת הנישואין של
מנחם מענדל ודבורה לאה שיחיו הלפרין
כ"ב מנחם-אב ה'תשפ"ג שנת הקהל

פתח דבר

בשבח והודיה לה' יתברך על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול הגיענו לשמחת כלולות צאצאינו היקרים החתן התמים הרב מנחם מענדל שיחי' והכלה המהוללה מרת דבורה לאה תחי' מקבלים אנו את פני קרובינו וידידינו השמחים בשמחתנו בברכת 'ברוכים הבאים' - ברכותינו איחולינו מקרב לב אשר הא-ל הטוב יגמלכם כגמולכם הטוב ויברך אתכם בכל מילי דמיטב בגשמיות וברוחניות.

כשי ומזכרת משמחת הנישואין מוגש לכם בזאת מקבץ טעימות, פנינים אמרות וסיפורים מאת סב החתן הגאון החסיד רבי שמואל אלעזר היילפרין ע"ה ראש ישיבת תורת אמת בירושלים עיה"ק רבה של שכונת בית ישראל יזם ומייסד 'איגוד הצאצאים'.

...

תגובה אופיינית, מרגלא בפומיה של הגרש"א ע"ה, לשמע ווארט, הארה חדשה וכיו"ב אשר גרמה לו התפעלות הייתה: '.. זה בטעם עליון'

קורת רוח שפוכה על פניו, הייתה מתלווה לתגובה זו.

כננד היו תגובות בסגנון: 'זה טוב מאד, אבל.. בטעם תחתון'

(מושגים שאולים משני מערכות הטעמים של עשרת הדיברות, 'טעם תחתון' הנקרא ביחיד, 'טעם עליון' על נגינותיו הגבוהות ונעימתו המרוממת הנקראת בציבור. פן שבוודאי גם נרמז בהגדרה 'עליון')

תגובות אלו שיקפו את מהותו של הגאון הרש"א ע"ה בבחינת מה הוא? אומר!.

בכל ווארט שיצא מפיו בנגלה בחסידות, בענינא דיומא, בדברים העומדים על הפרק, ניתן היה לחוש בטעם עליון'.

תשובותיו והתייחסותו בכל נושא, באידישקייט בחסידות, בדרכי הלימוד והעבודה, תמיד היו בטעם עליון. תשובות ממקום של 'גדלות' שרוממו את השואל.

האהבת ישראל שלו, ההתקשרות שלו, כמו גם היראת שמים, ההידורים והעבודה היו בטעם עליון'.

בתשורה המוגשת לפניכם לוקטו אמרות פנינים וסיפורים. 'בטעם עליון'.
 התודה והברכה לחתן הרב התמים **מנחם מענדל שיחי' הלפרין** על הליקוט והעריכה
 לאחיו הרב התמים **לוי יצחק שיחי' הלפרין** שליח כ"ק אדמו"ר בשכונת חלום ראשון
 בראשל"צ על עזרתו החשובה.

...

ברכה מעומק ליבנו נשגר להורינו היקרים זקני החתן והכלה:
 הגה"ח רבי ישעיהו הרצל שליט"א רבה של נוף הגליל וקהילות אנ"ש בצפון אה"ק
 ורעיתו תחי'
 הגה"ח רבי אברהם מיכאל הלפרין שליט"א רב הגבעה הצרפתית בירושלים עיה"ק וחבר
 בי"ד רבני חב"ד ורעיתו תחי'
 מרת פייגא ציפורה גרברצ'יק תחי'

יארץ הקב"ה ימיהם ושנותיהם בנעימים, ויירוו רוב נחת מהחתן והכלה ומכל צאצאיהם
 יחיו, מתוך בריאות נכונה ומנוחת הנפש עד ביאת משיח צדקנו, במהרה יבוא ויגאלנו.
 אמן ואמן

יום רביעי כ"ב מנחם-אב ה'תשפ"ג - שנת הקהל
 משה צבי וחנה הלפרין יחיאל מאיר ושרה חנה הלפרין

חי לדחיות

כובש נבואתו

בשנות הבראשית של נשיאות כ"ק אדמו"ר באותם ימי הוד עם תחילת מלחמת התנופה של הפצת היהדות והחסידות היה אומר שלגבי ב' הדברות הראשונות אנכי ולא יהי לך אותם שמענו 'מפי הגבורה' הרי כל או"א מבנ"י הוא בבחינת נביא, תוכן ב' דברות אלו הוא הרי אחדות ה' - הנקודה התיכונה של תורת הבעש"ט, הרי שלגבי פירסום אחדותו של הקב"ה מי שאינו מתעסק בזה הוא בבחינת 'כובש נבואתו'.

פנינה זו נמסרה ע"י תלמידו הגרח"י אייזנבאך ז"ל שכדבריו 'בשעתו הטביע חותם ורושם עצום על כולם'.

'הגאון החסיד האמיתי רש"א זצ"ל מעולם לא כבש את נבואתו זו, שער הייחוד והאמונה כמו כל ספר תניא קדישא, דרך מצוותיך על מצוות האמנת האלוקות ומצות אחדות ה' ככל ספרי רבותינו מאורותינו הקדושים, עד למשנתו הטהורה והבהירה של רבנו הגדול והקדוש נשיא דורנו - שגורים היו על פיו, ולא מנע בר מאחרים. חייו כולם קדושים היו להנחיל את הנבואה לאחרים.' ('הגרח"י אייזנבך" כפר חב"ד 1320)

האם אכן ראו מראות אלוקים?!

מרגלא בפומיה המובא בספרי הטבעיים שכאשר אדם רואה מחזות מפעמיים, מתעורר בו צורך עז לשתף את קרוביו ומכריז בחוויות העזים שעברו עליו וכל עוד שלא פרק ושיתף אחרים בוער בקרבו צורך זה כפי שאנו רואים אצל ילדים וגם מבוגרים בחזירתם מטיול וכדומה.

אחד שזכה להתקרב לתורת החסידות, ולא חש צורך פנימי לשתף אחרים זה מעלה סימן שאלה האם אכן ראה את המאורות...

מרומם עד השמים

אברך משייבת מיר שהיה מקורב לגאון הרש"א ע"ה מספר:

באחת ההזדמנות ששווחחתי עם הרב הלפרין זצ"ל הוא אמר לי כך: אפרוש בפניך קושיה ואומר לך עליה שני תירוצים, תירוץ אחד על פי פשט ותירוץ אחד על פי חסידות.

לאחר שפרש את הקושיה ותל' את שני התירוצים, שאלתיו מה חסר בתירוץ על פי פשט? לשם מה הצורך בתירוץ עפ"י חסידות?

ענה לי: דער תרוץ עפ"י פשט איז זייער גוט.. עס הייבט אבער נישט אויף ביז אין הימעל..

(התירוץ עפ"י פשט הוא אכן תירוץ טוב מאד.. אבל אינו מרומם עד השמים..)

הגאון הגדול ר' גרשון לפידות זצ"ל ותשובת המשקל

בבחרותו פנה אליו הגאון הגדול רבי גרשון לפידות זצ"ל מגדולי גאוני ירושלים - שבאותו עת היה כבר זקן מופלג בא בימים - בבקשה שילמדו תניא, למרות היותו כולו אש להבה להפצת המעיינות, בעדינותו לא הרהיב בנפשו לשבת מול גאון עצום זה וללמדו כרב לתלמיד, כך שלא שש לקראת בקשת הגאון. לא עבר זמן רב והגאון ר' גרשון זצ"ל שבל"ח.

לאחר מעשה הצטער מאד ע"כ, באמרו שזה בוודאי חסר לו בעולם העליון..
 לימים הוסיף אחד ממקורביו תוספת מדהימה לסיפור, אותה זכה לשמוע מפיו.
 תוספת שהיה בה משום חידוש גם לבני ביתו.
 'מאז קבלתי על עצמי שיהי' מה שיהי' לא אסרב לשום בקשה ללימוד חסידות..'
 במבט לאחור 'קלטו' והבינו בני המשפחה את שעמד מאחורי עקשנותו הבלתי נתפסת
 להיענות לכל בבקשה ופנייה של לימוד חסידות, שיעור התוועדות ואפ' חברותא
 אישית ללא שום דחייה בכל עת ובכל מצב ללא כל הבדל מי הוא ומה הוא הפונה..

אולי התפילה התקבלה

בשבתו פעם בהתוועדות חסידים בחודש אלול בבית המדרש נכנס אי מי להציץ..
 ולאחר שהייה קצרה מיהר לצאת, פנה אליו רבי שמואל אלעזר בשאלה: תגיד לי, ר'
 איד אמרת היום 'לדוד ה' אורי וישעי'? התפללת ובקשת 'הורני ה' דרכך'? השיב הלה
 בחיוב..

המשיך ר' שמואל אלעזר ואמר: הרי יתכן ותפילתך התקבלה ובשל כך הביא אותך
 הקב"ה בהשגחה פרטית לכאן להתוועדות.. אז לאן א"כ אתה ממשיך..

התניא של ר' שמואל..

את אור החסידות זכיתי לגלות ע"י ובזכות מורי ורבי הגרש"א היילפרין זצ"ל, סיפר איש
 ההגות והמחשבה הרב משה הכהן שפירא ע"ה (אביו של הרב יהושע שפירא ראש ישיבת רמת
 גן).

שיעורי תניא שמעתי מכמה משפיעים אך משום מה לא התחברתי כאשר שמעתי
 לראשונה את ר' שמואל זה היה משהו אחר לגמרי..

ההשמטה בספר התניא

באחד הפעמים כאשר לימד הרב הלפרין תניא, היה זה בפרק ד' בשורות בו אדמו"ר הזקן מתאר את ירידת התורה להתלבש בדברים גשמיים.. 'ומשם נסעה וירדה בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה.. עד שנתלבשה בדברים גשמיים.. ובצירופי אותיות גשמיות בדיו על הספר עשרים וארעה ספרים שבתורה נביאים וכתובים.. נזדעק ואמר שהשמטה גדולה יש כאן והיה צריך להיות כתוב וב..תניא..

התניא הרמב"ם השל"ה והאלישיך הק'

על משקל מה שאמרו על שלושה קדושי עליון שנתנו לחיבוריהם שמות גבוהים ולא נתקבלו. הרמב"ם שקרא לחיבורו 'משנה תורה' ועם ישראל קורא לספרו 'הרמב"ם'. האלישיך הקדוש שקרא לספרו 'תורת משה', ונקרא בפי כל 'אלישיך הק' השל"ה שקרא לחיבורו שני לוחות הברית ונקרא בראשי תיבות השל"ה הק',

אמר שאצל רבנו הגדול זי"ע הוא בהיפוך, הוא קרא לספרו בשם שאין פשוט יותר ממנו 'ליקוטי אמרים' וישראל בני נביאים קראו לו 'תניא קדישא'. רב תנא ופליג.

חסיד אמת

הקושיה היא.. על הרבי הרש"ב..

בשיעור בליקוטי תורה שהיה מוסר הגרש"א זצ"ל השתתף בקביעות ת"ח חשוב מגזע חב"ד שכיהן גם כר"מ בישיבת סאטמר.

חופף לתקופה בה הרבי קיבל ליחידות את זלמן שז"ר, והרעש שהתעורר בעקבות זאת בקרב חוגי הקנאים הבחין בהיעדרותו של אותו ת"ח משיעור הליקוטי תורה, ושיער שזה קשור לסיפור של שז"ר.

בהזדמנות הראשונה שפגש אותו, פנה אליו ואמר: וכי בגלל שהליובאוויטשער רבי קיבל את שזר ליחידות, אסור כבר ללמוד ליקוטי תורה?!

אותו יהודי השיב שהיעדרותו מהשיעור היא עקב סיבות אישיות, ולא קשורות לעניין זה אך הוסיף ואמר שאם כבר הוזכר הנושא הוא מנצל את ההזדמנות ושואל אכן, היתכן? כאשר במוקד הפליאה הוא מציב את יחסו החרוץ של כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע נגד הציונים וכו'.

השיב לו הגרש"א: די קשיא איז אויפן רבין?! די קשיא איז אויפן רבי רש"ב. ווי קומט קנאות צו חסידות?! הבעש"ט היה קנאי?! הבראדיטשעווער היה קנאי?! ר' משה לייב מסאסוב היה קנאי?! וכהנה וכהנה... וקושיה זו צריך ליישב..

וההסבר לכך הוא שבשל המצב הנורא שהיה בשעתו, כאשר תנועת הציונות רבים חללים הפילה לא הייתה ברירה ולפי שעה היה צריך לסטות מדרך החסידות שכולה אהבת ישראל לכל יהודי ללא יוצא מן הכלל ולהתנהל כלפי אותם יהודים באופן של ריחוק והיה זה בבחינת 'מתו אחיו מחמת מילה' שאין מלין אבל כעת ב"ה שחשש זה כבר לא קיים אזי אפשר וצריך לחזור לדרך החסידות והבעש"ט בקירוב כל יהודי באשר הוא יהודי בחבלי עבותות אהבה.

בצד של מלאך מיכאל

היה זה בשנת תש"נ כאשר במעמד אלפים מישראל דובר בגנותן של ישראל, חרה הדבר מאד לרבנו הק' ובהתוועדות הסמוכה שלל בחריפות הנהגה זו, והדברים כמוזב התפרסמו.

פנה אחד מגדולי הת"ח לגרש"א בשאלה ותמיהה: וכי הדברים שנשמעו באותו מעמד אינם נכונים והרי לצערנו הגדול הדברים נכונים.. ומה פשר דבריו החריפים של הליובאוויטשער רבי??

השיבו הגרש"א מיד בשאלה: אמור לי בבקשה האם כאשר הס"מ בא לקטרג על עם ישראל בר"ה בבית דין של מעלה הוא אומר דברי שקר.. לצערנו הוא כמוזב, אומר דברים אמיתיים. בבית דין של מעלה אין מקום לדברי כזב.. נו, וכאשר בא מלאך מיכאל סגורן של ישראל לדבר בשבחן, האם הוא אומר שקר ח"ו, ברור כנ"ל שגם הוא אומר אמת לאמיתו.. אלא מאי הס"מ מחפש אמת זו ומלאך מיכאל מחפש אמת זו, וסיים הגרש"א תשובתו: מי שמדבר בגנותן של ישראל ח"ו גם אם לצערנו הדברים נכונים הרי הוא בצד של הס"מ רח"ל.. רבנו הק' נמצא בצד של המלאך מיכאל..

כתיבה בחול המועד בפעם הראשונה בחייו

מספר חתנו הרה"ח ר' צבי שיח' אייזנבך:

בחול המועד פסח ה'תש"נ, כאשר נפל דבר עם התרגיל הידוע כאשר למרות רצונו הק' של רבנו באחדות ואהבת החסידים יצא חוצץ נגד מהלך שראה בו סכנת נפשות לעם

היושב בציון.. צעד שלא הובן והתקבל ע"י עסקני החוגים החסידיים ובעקבותיו נקטו בצעדים של ניתוק הקשר והיפך הכבוד..

התיישב מורי וחמי הגרש"א זצ"ל לכתוב מכתב קצר ושיגרו על ידי לאדמו"ר בעל ה'פני מנחם' זצ"ל (- עדיין לא כיהן באדמו"רות אך כיד ימינו של אחיו כ"ק האדמו"ר בעל 'לב שמחה' ניהל את כל עניני החסידות) וכך הוא כתב: (תוכן העניין) זו הפעם ראשונה בחיי שהנני יוצא מגדרי וכותב בחול המועד, אבל כיוון שהעניין נוגע לכבודו של נשיא הדור אזי אין לי ברירה... וממשיך: זה עתה הגענו מימי הפורים בהם קראנו את מגילת אסתר - קראנו את שהיה בלילה ההוא, בעת שנדדה שנת המלך כאשר סיפרו למלך אחשוורוש אודות מרדכי היהודי שהציל את חיי המלך..

שואל המלך "מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה?"

משיבים השרים 'לא נעשה עמו דבר!... לא גמלוהו דבר על מה שעשה וגם לא יגמלוהו ..

וסיים .. שזה בדיוק מה שקורה עכשיו.

כוונתו הייתה על כך שגם אם לא זוכים להבין את צעדיו של רבנו עדיין אין לשכוח מי הציל את אגודת ישראל מהתרסקות מוחלטת ומי רומם קרנה..

כאשר קרא בעל הפני מנחם זצ"ל את המכתב החל מסתובב בחדר הלוך וחוזר באמרו לעצמו בקול כמה וכמה פעמים.. אזוי.. אזוי.. אזוי זוגטער..

גדולתו של ה'לב שמחה' זצ"ל

מספר הגה"ח ר' יוסף יצחק גלובובסקי שיחי': לאחר הסתלקותו של בעל ה'לב שמחה', התארגנה משלחת של רבני חב"ד לנחם את הפני מנחם זצ"ל, ראש המדברים היה הגרש"א היילפרין ע"ה בין הדברים אמר: ידוע שנחשון בן עמינדב נמנה על 250 איש מקריבי הקטורת בעדת קורח. ולכאורה תמוה: נחשון בן עמינדב זה שקפץ ראשון לים סוף במסירות נפש וכו', האיך נפל בכך?!

מכאן רואים שאמונה במשה רבנו היא בחינה יותר נעלית ממסירות נפש ואמונה בהקב"ה... (הדברים נסובו על מעלתו של בעל הלב שמחה ביחסו לכ"ק אדמו"ר זי"ע).

'המועצת' הראשונה

פעם התבטא באירוניה ובכאב, מה ההבדל בין 'מועצת גדולי התורה' הראשונה של עם ישראל ל'מועצת' של היום?... 'המועצת הראשונה' זו של י"ב שבטי י-ה יכלה לומר "... אבל אשמים אנחנו", אך ב'מועצת' של היום לא מוכנים להודות בכך... (הדברים נסובו אודות 'מיהו יהודי' ו'שלימות הארץ', שה'גדולים' לא הודו בטעותם ובצדקת כ"ק אדמו"ר).

מלך ביופיו

כאשר הגיע השמועה המצערת על הסתלקות הרבנית נ"ע ברגע הראשון חשב מיד לנסוע לכ"ק אדמו"ר זי"ע.. אולם לאחר מחשבה שנייה החליט שלא זו העת המתאימה: 'איני רוצה לראות את הרבי על כסא נמוך'.

אגב, מיד עם הגיעה הבשורה הנ"ל פנה לאחייניתו של כ"ק אדמו"ר מרת דליה רוטמן תחילתו של ר' ישראל ארלי לייב ע"ה (עמה היה בקשר במסגרת שליחות הק של 'איגוד הצאצאים') ואמר לה שמן הראוי שמיד תטוס לכ"ק אדמו"ר - זאת מתוך מחשבה שהיא קרובת המשפחה הקרובה ביותר לרבי - ואכן היא מיד נסעה לרבי ושהתה בבית רבנו מספר ימים...

בשיחה עם ידידו ר' בנימין קליין ע"ה כעבור זמן אמר לו ר' בנימין 'אינך יודע איזה דבר גדול עשית!'

הכנה לכתובה לרבי בפעם הראשונה

מספר הרה"ח יעקב שיחי' רייניץ:

לקראת ולפני הכתיבה הראשונה שלי לרבי, בהיותי תמים בישיבת תורת אמת, קבלתי שיעור הכנה מאת מו"ר הגרש"א ע"ה, שני דברים זכורים לי מאותה שיחה:

א. כאשר כותבים לרבי זה צריך להיות על דעת כך שכל מה שהרבי ישיב יבצעו.

ב. בסיום מכתביו הק' רגיל הרבי לסיים בבקשה לבשר בשורות טובות, ורבי מתכווין למה שהוא כותב ועל כן יש לדעת שכתובה לרבי הוא לא דבר חד פעמי אלא מחייב להמשיך ולבשר תמיד בשורות טובות.

אודו של רבנו

מנחם שמו

על משקל מה שאמרו רבותינו על מורנו הבעש"ט זי"ע שנקרא בשם 'ישראל', באשר ירדת והתגלות נשמתו הק' הייתה לעורר את עם ישראל מעלפוננו לאחר הגזירות הנוראות של שנת ת"ח ת"ט כידוע סגולת קריאת שם האדם לעורר מעלפון.

היה אומר על רבנו שההשגחה העליונה הועידה להנהיג את כלל ישראל לאחר השבר הגדול של השואה האיומה רח"ל, ששמו 'מנחם' היא 'קריאת הנחמה האלוקית' לאחר החורבן הנורא.

אילו היה ייאוש חס ושלום..

במסכת ב"מ בפרק אלו מציאות איתא שכל זמן שאין אדם מתייאש מחפציו הם עדיין ברשותו ותחת בעלותו, לא כן הדבר ברגע שמתייאש או אז החפץ יוצא מרשותו.

רבנו הגדול ע"י שלא התייאש מאף יהודי יהיה מי שיהיה בכל קצווי תבל גם כאשר החושך כיסה את הארץ לאחר שנות הזעם שמר על כל נשמות ישראל ברשות הקדושה.

מהו גדול?

לעיתים כאשר עלה המושג של גדול בישראל, גדולי ישראל הבהיר והסביר ברוח דעתו את המושג.

ישנם המטשטשים ומערבבים מושגים, כך לדוגמא חושבים כי מי שהוא למדן, מתמיד עצום, בקיא בש"ס וכו' הוא 'גדול'.. אבל האמת הוא שאין לזה שום קשר ל'גדול'..

את המושג גדול אנחנו מכירים מגדול וקטן לעניין חיוב במצוות.

ילד בן י"ב שנה מחונן ומוכשר גם אם הוא בקי בכל התורה כולה הוא עדיין קטן.

לאידך, יהודי בגיל שיבה שאינו יודע ללמוד סוגיא בש"ס הינו גדול ובר חיובא.

המושג גדול קשור עם 'דעת'.

המושג 'גדול בישראל' וגדול לעניין חיוב במצוות הוא אותו מושג, אלא בעוד הגדול לענין חיוב המצוות 'גדלותו' היא ביכולתו ומסוגלותו לקחת אחריות על עצמו על מעשיו ופעולותיו 'גדלותו' של גדול בישראל היא באחריות שהינו חש ולוקח על כלל ישראל, מצבם של עם ישראל הוא ענין אישי הקשור בנפש.

'גדול' מוגדר בתורה 'אישי', את בתי נתתי לאיש.. גדול ומנהיג בישראל ג"כ מכונה בתורה איש, איש אשר יוציאם ואיש אשר יביאם..

יכול להיות למדן עצום בקי בכל התורה כולה וכו' אבל באם מצב כלל ישראל אינו מטריד מנוחתו הרי במושגים של כלל ישראל הוא קטן.

שירת המלאכים ושירת הנשמות

חביבות רבה ומיוחדת הייתה לו כלפי ניגון 'אנעים זמירות' שלימד הרבי, רגיל היה לנגנו לעיתים קרובות והיה מנגנו בהשתפכות משך זמן רב.. פעם באחת ההתוועדויות בעת שניגן את הניגון מתוך רוממות מיוחדת, עצר לפתע ואמר: את 'שירת המלאכים' יכלו הנביאים לשמוע, הם גם שמעו! וגם שיתפו אותנו בשירתם, אך את 'שירת הנשמות' גם הנביאים לא יכלו לשמוע. בדברי הנביאים אין תיאור על שירת הנשמות.. (לקו"ת ברכה)

לשמוע את שירת הנשמות יכול רק רבי.. כדי לשמוע את 'שירת הנשמות' צריכים להיות רבי.. והמשיך לנגן את הניגון זמן רב..

(הכוונה: לחוש ולהרגיש את יוקר ומעלת הנשמות, 'לשמוע' את ערגתם לקב"ה. המלקט)

בהזדמנות אחרת, גם תוך כדי הניגון. אמר: 'לעולם' יש את שיר הכבוד הכולל הרבה 'בתים' לנו יש רק שני 'בתים' (פיסקאות) אבל איזה??!..

מבצע תפילין ב'כותל המערבי' ובעל ה'תורת חסד'

בהתייחסו פעם למבצע תפילין המתקיים בשליחותו של כ"ק אדמו"ר בכותל המערבי.. הפליא ואמר: מילא להנחת תפילין ברשות הרבים ברחובה של עיר כאשר העוברים ושבים שקועים בענייני עוה"ז במקרה הטוב.. צריכים להיות ליובאוויטשער רבי.. אך לגשת ליהודי שמגיע לכותל המערבי במצב של התעוררות ולב פתוח לקב"ה ולהציע לו במאור פנים להניח תפילין.. האם גם לזאת צריכים את הליובאוויטער רבי היושב בארה"ב..

וציין בהקשר לזה את מה שאמר מו"ר הגאון רבי משה לייב שפירא ע"ה ראש ישיבת תורת אמת על הגאון בעל התורת חסד זצ"ל אשר גם בסוגיות המוכרות בהם דשו כל האחרונים ולכאורה כבר הפכו כל אבן וכו' מצליח ה'תורת חסד' ע"ה להפתיע ולחדש..

גם ב'כותל המערבי' שחכמים וסופרים גדולים וטובים נמצאים שם תמידים כסדרם הרבי חידש ומחדש..

משה רבנו מדבר גם פוליטיקה

אחד שאינו נמנה על אנ"ש שאל את הגרש"א: "למה הרבי מדבר פוליטיקה בהתוועדויות?"

השיבו הגרש"א: סתם צדיק אכן לא מדבר פוליטיקה, אך מנהיג ישראל צריך לדבר גם פוליטיקה..

משה רבנו דיבר פוליטיקה.. דיבר בעניין חלוקת הארץ, חלקם של בני גד ובני ראובן בעבר הירדן, בנות צלפחד ועוד. דיבר פוליטיקה.

בהיותו יוצא מן הכלל

לקראת חתונתו פנה הגאון רבי שלמה יוסף זוין ע"ה לכ"ק אדמו"ר בדבר סיוע גשמי להוצאות החתונה במכתב מענה שנמצא באמתחתו של הגרש"י ע"ה מופיעים השורות הבאות:

'במה שכתב (בכתבה תליתא) אודות מצבו הדחוק של האברך ש"א הלפרין שי' משתדל הנני בזה בהיותו יוצא מן הכלל אף שקשה הדבר בכ"ז ליפטר בל"כ א"א [בלא כלום אי אפשר]'

להלן מספר אפיזודות המשקפים את יחסו של הרבי להגרש"א ע"ה 'בהיותו יוצא מן הכלל'

לחיים על שולחן המלך

בשבת העלייה לתורה שהתקיימה בירושלים בעיצומה של התוועדות הק' בבית חיינו היה זה בשבת מברכים החודש אלול ה'תשי"ז פנה כ"ק אדמו"ר אל הקהל ואמר: השבוע החתונה של ר' שמואל הלפרין בירושלים האם ישנו קרוב שיאמר לחיים.

מי שלא נמצא קרוב, קם הר"ר נחום רבינוביץ ז"ל - ידיד נפש של הגרש"א ע"ה - שהיה נוכח בהתוועדות ואמר לרבי, שאמנם אינו קרוב אבל ידיד טוב... הרבי קיבל זאת וציווה עליו לומר לחיים.

התעניינות הרבי בדירתו

באותם ימים בהיות הרה"ח ר' נחום רבינוביץ ביחידות התעניין הרבי האם יש כבר דירה לר' שמואל הלפרין?

כאשר חזר לאה"ק וסיפר על דבר היחידות עורר הדבר התרגשות בקרב משפחת החתן והכלה, אבי הכלה הרה"צ ר' יהודה זונדל הגר זצ"ל מסאווראן התבטא - מתוך אמונת חכמים - ואמר: מעניין לראות איזו דירה תיפול בחלקם?

(במקור: מי וועט זעאן וואס דער ליבאוויטשער רבי וועט אויס פויעלן פאר זי..)

ובכן מעשה שהיה כך היה:

זמן לא רב לאחר מכן התפרסם על קיום מכרז על דירה יפה וגדולה (לפי ערך הימים ההם) שהייתה ממוקמת במרכז גאולה (שכונת יוקרה בימים ההם).

למרות הסיכוי האפסי לזכות במכרז באמצעים שעמדו לרשותם החליט הזוג הצעיר להגיע למכרז.

כמצופה, הגיע קהל גדול, כך שעם הגיעם הבינו סופית שאין כל סיכוי לזכות במכרז ועמדו בצד. והנה זה פלא משרק הבחין בהם המוכר הכריז ואמר הזוג הזה מוצא חן בעיני.. הזמין אותם פנימה לתשאול קצר בדבר יכולתם הכספית ולאחר בירור כמה נתונים פנה ואמר להם כך:

אתם בוודאי רואים כמה קופצים יש על הדירה שמעתם גם את ההצעות שהוצעו.. אך מצאתם חן בעיני והחלטתי למכור את הדירה לכם:

אבקש ממכם רק את הסכום ההתחלתי עליו חשבתי מראש..

ויהי הדבר לפלא..

מאה שערים 3

דירה זו שהייתה ממוקמת ברח' מאה שערים 3 הפכה מהרגע הראשון לבית ועד לחסידים מוקד של התוועדות ולכל עניין של הפצת היהדות והחסידות אשר עניינים רבים של הרבי יצאו ממנה.

בכמה הזדמנויות התייחס והזכיר הרבי את הבית במאה שערים 3 שהפך כאמור לכתובת ידועה ומוכרת בעלת משמעות לאנ"ש ומקורבים עשרות שנים, אחת מאותם הזדמנויות הייתה ביחידות של הרה"ג ר' מיכל כץ במהלכה נשאל האם עולה הוא להתועד במאה שערים 3..

הביאם המלך חרדיו

מכתבי הגרש"א ע"ה לרבי שכללו תוכן רב ועשיר בנגלה בחסידות עניינים שעלו בהתוועדותיו ועוד, זכו ליחס מיוחד מאת הקדש.

סוד זה גילה מזכיר הרבי הרב ר' בנימין קליין כאשר בהזדמנות ביקש הרב הלפרין לברר דרכו האם ציין הרבי דבר מה על מכתבו..

את המכתבים שלך לוקח הרבי עמו הביתה וקורא אותם בשעת הארוחה - גילה הרב קליין

כוחות היוליים עצמיים

איגרת קודש מאלפת שכבר פורסמה מעל במות שונות המשקפת את יחסו של הרבי לר' שמואל אלעזר היא איגרת מיום כ"א בסיוון תשי"ח.

במרכזם, בקטע השני מופיעות השורות המופלאות דלהלן:

'ויהי רצון אשר יסיף אומץ וכח בזה ולא רק הכוחות הגלויים ולא רק כוחות נעלמים אלא עד לכוחות היוליים עצמיים'

כל דפשיט מעלי טפי

בקיץ תשי"ב פנה הרבי באיגרת להנהלת אגודת חסידי חב"ד באה"ק (אג"ק כרך ועמ' רנ"ה) בה הוא מביע את תמיהתו על אופן התנהלות החבדית באה"ק הרבי דרש שכל אחד ואחד מאנ"ש יודיע במכתב אישי עד כמה הוא מוכן לפעול בעניינים הנחוצים ועל פי ההנחיות שיגיעו מבית חיינו:

'בכלל עבודת חב"ד באה"ק ת"ו עומדת עתה על פרשת דרכים היינו שיש הברירה אם שתתנהל מכאן ולהבא באופן שהתנהלה בשנים האחרונות היינו מהיכי תיתי.. או שיבססו העבודה על בסיס נכון ובהתפתחות ובהתפשטות המתאימה הן כלפי פנים והן כלפי חוץ'

לאחר ניתוח שתי האפשרויות מבקש הרבי:

..לכל אחד ואחת שיודיעני את דעתו, היינו אם הוא אוחז באופן הא'...

ואלו המקושרים באמת לפעולות כ"ק מו"ח אדמו"ר ובמילא רוצים בהתפתחותם ומוכנים להקדיש לזה חלק מסוים מכל השייך הן בממונם והן בגופם ואפי' בנשמתם יודיעוני ג"כ.

'הענין רציני ביותר וכנ"ל שצריכים להשקיע בזה אנשטעלן לא רק ממון וגוף אלא גם נשמה'

בודדים הצהירו על נכונותם להשתייך לסוג הב' דהיינו ל'מקושרים באמת' עליהם נמנה הגרש"א הלפרין ע"ה שבמענה לפניית הרבי השיב שבעת שחתמתי על כתב ההתקשרות היה זה כפשוטו עם כל המשמעות ובכל המובנים, על כך השיב לו הרבי הנה ידוע מאמר רז"ל כל דפשיט מעלי טפי.

במה רוצה יהודי?

הרה"ח ר' דוד בועז שליט"א מחשובי חסידי חב"ד שלצורך עסקיו עורך נסיעות למדינות שונות בעולם מספר את הסיפור דלהלן.

באחת מנסיעותי למזרח הרחוק בחניית הביניים באחת המדינות ניגש אלי בחפזה יהודי ישראלי ובפיו בקשה אישית כדלהלן:

'אני איש 'מוסד' השהיה בחו"ל תקופות ממושכות. במסגרת תפקידי והנסיבות אליהם אני נקלע, אני נאלץ לעיתים לנוע ממקום אחד למשנהו בהתראה קצרה. בשל חשש של הסתבכויות ופיקוח נפש גם כאשר מגיעה התראה בעיצומו של שבת יש להתקדם ולעזוב את המקום ללא שהייה.

בשל איסור הוצאה וטלטול ברה"ר, במקרים אלו אני לוקח עמי רק את הנדרש והכרחי למשימה, את השאר אני מותיר מאחור.

בקשה לי אליך בחזרתך לארץ אנה פנה לרב בעל שיעור קומה וברר עבורי האם במקרים אלו מותר לי לשאת עמי את התפילין.. אי לקחת התפילין בסיטואציות אלו מונעות ממני קיום מצוות תפילין תקופות ממושכות..

אותו יהודי השאיר אצלי מספר נייד כדי להעביר לו את התשובה שתתקבל..

את השאלה העלת ביפני הרב הלפרין זצ"ל

מה שמביאני לספר את הסיפור, היא לא התשובה המנומקת אלא מה שקדם לה.

כאשר שמע הרב הלפרין את השאלה הוא יצא מכיליו פשוטו כמשמעו, כולו היה בהתרגשות מעצם השאלה והסיטואציה בא נמצא השואל ואמר, וחזר ואמר שוב ושוב: וואס וויל האיד?? וואס וויל האיד? האיד וויל לייגן תפילין.. מה היא המשאלה של היהודי? יהודי רוצה להניח תפילין..

וכך מתוך סערת רגשות והתרוממות עצומה אמר לי: תענה לו אתה שהוא יכול לקחת עמו את התפילין.. אנחנו, הרי הקב"ה זיכה אותנו שאנו יודעים קצת ללמוד.. נשב ונמצא את ההתיר לכך..

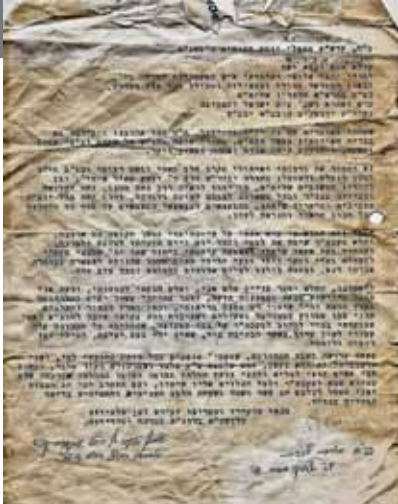
כאשר השבתי לאותו יהודי את תשובת הרב הוא התרגש מאד, והודה לי מכל ליבו

מצטרף לפסק הרבי

ועוד סיפור עם תפילין שההשגחה העליונה זימנה לפתחו של הרב הלפרין.

בעת ביקורו בחצרות כ"ק אדמו"ר ז"ע בשנת ניצל את שהותו לבקר את תלמידו חביבו הרה"ח ר' שמעון ויינשטוק (בן ידידו הרה"צ ר' יוסף מנחם ויינשטוק ע"ה) שהיה חולה במחלה קשה והתגורר באותם שנים בבורו פארק.

באיגרת ששלח הרב שמעון וויינשטוק ז"ל להגרש"א הלפרין זצ"ל לאחר תקופה מבטא הוא את רחשי ליבו בשורות המרטיטות דלהלן: ..והלא מעכת"ר שימח את לבבי ובכל יום אזכרהו לטובה ולברכה, ביחוד בעת אעטה שלמתי ואטטפת קרקפתי ביחוד שמו יתברך..

במהלך הביקור התברר לרבי שמואל שזה זמן רב שר' שמעון ע"ה אינו מניח תפילין בשל שאלות של גוף נקי בעקבות המחלה.. וכמו כן אינו מתפלל ואינו מוציא ברכה מפיו..

כאשר מתוך סערת נפש החל להתעניין בנתונים וכו' והרב שהורה לו לנהוג כן, סיפר שפנה בשאלה זו לכ"ק אדמו"ר זי"ע והיה המענה שבאם ימצא רב שיתיר לו להניח תפילין הרי כ"ק אדמו"ר יצטרף לפסק זה.

כאשר שמע ר' שמואל את הדברים הצטמר כולו ושקע במחשבותיו לעיין בדבר, לאחר משך זמן פנה אל רבי שמעון ע"ה ואמר לו: אני מצטרף לכ"ק אדמו"ר ופוסק שתתחיל להניח תפילין.

רש"א התקשר למזכירות העביר את תורף הדברים וכעבור זמן קצר התקבל מענה של הסכמה מאת הקודש.

עוד בהיותו בביתו הניח ר' שמעון ע"ה את תפיליו מתוך התרגשות ובכיות עצומות (בתנאים שהורה הגרש"א ע"ה) לאחר זמן רב שלא הניח תפילין

לאחר שסיים להניח את התפילין אמר ר' שמעון שהוא חש ממש תחיית המתים.

אהבת ישדאל שאין לדה שיעוד

ללמוד מיהודה

לאחר פתיחת שערי ברית המועצות התלכדה סביב הגרש"א ע"ה קבוצת יהודים עולים מבריה"מ.

חלקם ממש אימצו אותו לאב.

שניים מאותה קבוצה נכנסו לפרויקט עסקי שלמטרתו שכרו מבנה.

תכנונים לחוד ומציאות לחוד. נקלעו לקשיים שלא אפשרו עמידה בתנאי השכירות. בצר להם פנו למו"ר הגרש"א ע"ה שידבר על ליבו של המשכיר לבוא לקראתם בארכה למספר חדשים.

לפי ראות עיניהם, עד אז העסק יתייצב. כך קיוו.

השוכר, יהודי עם לב חם הסכים ונתן את הארכה.

אך מסתבר שהסיפור לא תם והפך ל'סיפור בהמשכים'.

בשלב מסוים נכנס לתמונה גם הגאון הגדול ר' משה צדקה שליט"א ראש ישיבת פורת יוסף, שהשוכר היה מקורבו.

נקבעה פגישה עם עסקנים מבינים בהשתתפות הגרש"א ע"ה ויבלחט"א הגרמ"צ שליט"א במטרה להגיע להסדר סופי.

נתוותה תכנית הבראה שהועלתה על הכתב כאשר אותם יהודים יקרים מתחייבים 'סופית' שבאם הדברים לא יתקדמו בהתאם לתכנית, אזי בלי שום טענה ומענה יפנו את המבנה, כאשר הגרש"א והגרמ"צ חותמים על המסמך ומקבלים אחריות על תוכנו. רבות מחשבות בלב איש, הגיע התאריך ועדיין.. תקועים.

בעקבות הנסיבות נקבעה שוב פגישה בהשתתפות הנ"ל ולהפתעת כולם מתוך רצון בלי גבול לעזור לאותם יהודים, 'מעז' הגרש"א להעלות 'רעיונות' ופתרונות נוספים שלא נוסו.

פונה אליו הגאון ר' משה צדקה שליט"א בתמיהה: הרב הלפרין הרי חתמנו והתחייבנו?

הרב הלפרין לא נבהל ושלף מיד להגנתו את סיפור גביע הכסף של יוסף הצדיק.

שלוחו של יוסף רודף אחרי אחיו בטענה שגנבו את גביע הכסף של אדונו.

יהודה מתקומם נגד העלילה ומכריז בביטחון 'אשר ימצא אתו מעבדיך ומת' (כ"ד, ט)

הגביע, להפתעת ולצערם הגדול של כל האחים נמצא באמתחת בנימין!

יוסף מצדו מסתפק בעונש הרבה יותר קל מאשר יהודה הציע בתחילה, 'אשר נמצא הגביע בידו הוא יהי לי עבד', אומר יוסף.

אך יהודה שהצהיר מה שהצהיר אינו מוכן בשום אופן גם לזאת.

מתקומם הוא בכל התוקף, 'ויגש אליו יהודה..!'

וכי לא מצופה היה מיהודה לעמוד מאחורי דבריו?

מאחורי המילים שהוא בעצמו אמר?

ומה עם הערך של 'מילה' ועמידה בסיכום?

מה שמסתבר ש'לשמור על מילה' הוא אכן ערך חשוב אבל לא כאשר עוסקים בדיני נפשות והפקרת יהודי.

חתמנו. אבל מדובר כאן בהצלת משפחות מהתמוטטות.

הגרמ"צ שליט"א התפעל מעוצמת הדברים ואהבת ישראל העצומה של הגרש"א ע"ה, קיבל את הדברים ובמאמץ נוסף מתוך רצון אמיני ומשותף, בהזדמנות האחרונה הצליחו בס"ד לעלות על דרך המלך.

עזרה בקניית 'שייטל'

במסגרת היותו חבר הנהלת 'כולל חיבת ירושלים' לעדת גאליציה היה שותף לאסיפות הנהלה אשר דנו באישור בקשות עזרה שונות שהופנו לכולל, בהזדמנות מסוימת עלתה בקשה שתוכנה הייתה עזרה כספית לצורך רכישת פאה יקרה שאשת המבקש חפצה.. (מסוג הפאות שבאותם שנים עדיין לא היו נחלת הכלל, בוודאי לא בקרב החוגים אליהם השתייכו רוב חברי הנהלה)..

התגובה הספונטנית של היושבים באסיפה הייתה פה אחד, שלילה מוחלטת! קופת הכולל צריכה לממן שייטל יקרה שאשתו של פלוני החליטה שהיא צריכה..!?

הגרש"א ע"ה היסה את חברי הנהלה וביקש מהם לנסות ולהיכנס למה שעומד מאחורי הבקשה,, אם אברך זה פונה אלינו בבקשה זו.. מי יודע עוד איזה דרישות לאשתו.. ואולי זה עניין של שלום בית ושמירת על שלימות הבית.. דבריו היוצאים מן הלב פעלו את פעולתם והבקשה אושרה.

סיפור זה ללמד על הכלל כולו יצא. שליחות קודש אשר ההשגחה העליונה זימנה לפתחו של הגרש"א ע"ה.

ממצווה לא נכוים

מעשים בכל יום שהיו פונים אליו בבקשה לחתום על ערבות על הלואות.. והוא נענה ברצון ובמאור פנים, ברבות השנים גם שילם לא אחת ערבויות..

בהזדמנות כאשר נשאל איך הוא ממשיך לחתום על ערבויות לאחר שנכווה לא אחת..

השיב: בין מצוות ה' ישנם מצוות שעולים ממון כמו תפילין ד' מינים וכדומה וישנם מצוות שאין עולים ממון כמו קריאת שמע שילוח הקן וכדומה, חתימת ערבות הוא חסד גדול ומצווה של אהבת ישראל וממילא באם לא הוצרכתי לשלם הרי"ז סתם

מצווה.. ואם הוצרכתי לשלם במה זה שונה מתפילין ואתרוג.. אז קיימתי עוד מצווה שעולה ממון...

א איד דארף א טובה

היו זמנים שהיה קושי בארגון מניין לתפילת שחרית בבית מדרשו, יהודי שהגרש"א ע"ה פנה אליו מספר פעמים בבקשה לחזק את המניין ולא נענה לבקשתו הופיע ביום מן הימים למנין, לאחר התפילה ניגש אותו יהודי וביקש טובה מסוימת.. הגיב על כך הרב הלפרין: אהה, לכן הגעת.. אך מיד המשיך: אבל יהודי צריך טובה צריך לעזור..

עד כמה שבשר ודם יכול לקחת אחריות

באחד השנים לקראת הנסיעה של אחת הקבוצות' לשנת לימוד בבית חיינו החליטה ההנהלה ב- 770 על סמך מידע שכביכול השיגה, לא לקבל שני תלמידים מתוך הרשימה שאושרה ע"י הנהלת ישיבת תורת אמת.

הגרש"א ע"ה שראה מולו רק את טובת התלמידים ואשר חשש שלהפרדתם משאר החברים והשאתם בארץ יהיו השלכות שליליות כתב מכתב מאד כאוב לרבי בנידון,

כאשר בסיומו הוא כותב שעד כמה שבשר ודם יכול לקחת אחריות, הוא לוקח אחריות שיראו משני תלמידים אלו נחת.. בסופו של דבר בעקבות התערבותו של הרבי אושרה נסיעתם.

שני התלמידים הם כיום סבים לנכדים ונינים, משפחות ענפות של חסידים מקושרים ויראי שמים

הערבות העתיקה

בהזדמנות הגייע עם הגה"ח ר' משה וובר ע"ה לבית דין של 'העדה החרדית' כדי להעיד לטובת יהודי מסוים.

בהכנסו שם לב למבטים התמהים, - האומרים כאילו, - אתם הרי לא בקהילה שלנו..

אמר להם: "הערבות של בני ישראל שיכל ישראל ערבים זה לזה ו'זה בזה', היא קדומה לערבות של 'העדה החרדית'..

בינה לעיתים

הראשון בהיסטוריה שעמד בראש ארגון 'צער בעלי חיים'

בשיחה עם קבוצת סטודנטים עלה נושא 'צער בעלי חיים' והשחיטה היהודית שאל אותם:

היודעים אתם מי היה הראשון בהיסטוריה שעמד בראש ארגון של צער בעלי חיים? זה היה קין אשר בשונה מהבל אחיו שהקריב מנחה לה' מבכורות צאנו הוא הביא מפרי האדמה..

ומי היה הרוצח הראשון בתולדות האנושות? אותו קין..

נעמד בצד..

בטעם היעדרות שמו של משה רבנו בפרשת תצווה נאמרו כמה טעמים:

רמז לפטירתו שחל בז' אדר (מאור עיניים). מימוש בקשת 'ואם אין מחני נא מספרך' (זוהר הקדוש) ועוד..

הוא הרשה לעצמו לומר הסבר מקורי:

מאז שנקרא משה רבנו ע"י הקב"ה לגאול את עם ישראל, מנהיג הוא את העם, תחת שרביטו הנהגתו מתרחשים עשרת המכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה.. בפרשת 'תצוה' התורה עוסקת בכהונת אהרן ובניו, בבגדי הכהונה, אהרן במרכז. משה רבנו מצטנע..

*

כראש ישיבה היה לפעמים עד לתופעה בה, תלמיד פונה בשאלה לאחד הרבנים, והנה ר"מ שהטה אוזן לשיח 'נחלץ לעזרתו' בתוספת חידוד והבהרה..
ר' שמואל אלעזר לא אהב את זה.

עשייה לעילא

כי תשא - פון קוקן אויף די הימל'ן איז ג'ווארן א עגל.
ויקהל פקודי - פון טאהן איז ג'ווארן המשכן.
(בתרגום חופשי: כי תשא - מלכהות בשמים יצא העגל.)
ויקהל פקודי - מעשייה בפועל - כאשר משה רבנו רתם אותם לעשייה יצא מזה 'משכן')

הנשמה יתירה והכתרים

בפרשת כי תשא על הפסוק וביום השביעי שבת וינפש (ל"א, ז') אומרת הגמרא במסכת ביצה: אמר ר' שמעון בן לקיש, נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנה ממנו, שנאמר שבת וינפש, כיון ששבת - וי אבדה נפש.

היה תמה על שהרמז בתורה על נשמה יתירה הניתנת בשבת הוא בפסוק העוסק בהסתלקותה, ואשר זו הדרך שכביכול התורה בחרה לגלות לנו על מציאותה של הנשמה יתירה..

וביאר שבשעה שיש לאדם דבר יקר הוא לא תמיד מייקרו ומעריכו, כאשר נלקח הדבר קולט הוא את יוקר הדבר שהיה ברשותו.

רעיון זה - היה מוסיף - רואים בעוד נקודה בפרשה זו.

לאחר חטא העגל נאמר (ל"ג, 1) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב ומבואר בגמרא מסכת שבת (פ"ח.) שאלו כתרים שניתנו להם בחורב כשאמרו נעשה ונשמע. גם כאן אותו פלא שכן בפרשת יתרו ובפרשת משפטים בסיפור ותיאור מעמד הר סיני ומתן תורה לא מסופר כלל על הכתרים, כאשר הכתרים נלקחו או אז קלטו שהיה להם כתרים..

אהבת ישראל של אהרן הכהן..

בחריפותו אמר פעם:

אהבת ישראל של אהרן הכהן הייתה כה גדולה עד כדי כך שגם כאשר בני" רצו 'עגל' סיפק הוא זאת להם.. (האט ער זיי צוליב ג'טאהן..)

למה בקול נמוך?!

ידוע המובא בזהר הק' בכתבי האר"י ובתורת החסידות שהקללות שבתורת כהנים ובמשנה תורה הם אליבא דאמת ברכות גבוהות מאד.. תמה הגרש"א ע"ה: מדוע א"כ נאמרים הם בקול נמוך?

הוא מוטיב לה והוא מפרק לה (ע"ד צחות):

כדי 'לשמוע' את הברכות הטמונים בפסוקים אלו צריכים להאזין היטב (זאך גוט צוהערן).. כאשר הבעל קורא מנמיך את קולו משתדלים להאזין יותר טוב או אז שומעים את הברכות..

מועדי השנה

אדמו"ר מוהרש"ב שבט יששכר ור"ה לחסידות

בהתוועדויות של י"ט בכסלו בקשר למה שגילה אדמו"ר מוהרש"ב שהוא ראש השנה לחסידות היה מזכיר דבר פלא באשר לקשר הכפול שאנו מוצאים אצל אדמו"ר הרש"ב עם שבט יששכר

א. יום ההילולא של הרש"ב נ"ע הוא ב' ניסן יום בו הנשיא המקריב היה נתנאל בן צוער לשבט יששכר.

ב. בריתנו של כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע היה כידוע נדחה, היה זה ביום ב' דחנוכה בו הקריאה בתורה ג"כ קרבנו של נשיא שבט יששכר נתנאל בן צוער.

סגולתו המיוחדת של שבט יששכר הוא 'ודעי בינה לעיתים' חוש להרגיש את הסגולה והתכונה של כל עת ועת.

הגילוי שי"ט בכסלו הוא ראש השנה לחסידות קשור עם בחי' של 'בינה לעיתים'.

הקשיא אויף א מעשה

מהקושיות הרבות הקיימות על סיפור נס חנוכה (כמו שהרי טומאה הותרה בציבור) ניתן ללמוד שעם קושיות לא מפריכים סיפור. ניתן לשער שאילו סיפור נס חנוכה היה מסופר על הבעש"ט ותלמידיו המתנגדים היו מגחכים ואומרים שהחסידיים הם עמי הארץ ולכן המציאו סיפור מופרך זה..

זו לא גישה בוגרת וגם לא גישה מפוכחת כפי שרואים בנס חנוכה שהקושיות לא מהווים בשום מצב איזה שהוא ערעור על אמיתות הסיפור.

נס פך השמן וניצחון המלחמה

באשר לדיון בעניין נס פך השמן לעומת ניצחון המלחמה ואשר לכאורה עיקר מנס פך השמן?

היה אומר: שבמלחמות בין צבאות גם כאשר יש ניצחון, לפעמים כעבור זמן, הצד שכנגד מתגבר וכן ע"ז הדרך יכול להיות הלוך וחזור, גם לפעמים הניצחון הוא בשל

תכסיס מלחמה, אבל באמת הצד שמעבר חזק יותר וכו' וכו' וכפי שהיה במאות השנים האחרונות באירופה.

וע"כ גם כאשר מנצחים זה יכול להתהפך..

וכך במלחמת החשמונאים למרות הניצחון לא היו בטוחים שהוא ניצחון מוחלט אך כאשר ראו את נס פך השמן ואת הארת הפנים מלמעלה בנס שיוצא לגמרי מדרך הטבע הבינו שהניצחון הוא אכן ניצחון מוחלט.

פורים כפורים

ידועים דברי התיקוני הזוהר 'פורים כפורים' המשווים את ימי הפורים ליום הכיפורים ולא עוד אלא שפורים נעלה מיום הכיפורים שאינו אלא רק כ-פורים.

דברים מפליאים שכמוכן נתבארו בכמה וכמה מקומות בתורת בחסידות.

הגרש"א זצ"ל בסעודות הפורים המרוממות ג"כ נתן חלקו בסגנונו הוא:

ובהקדים אשר אחדות וקדושה הם היינו הך, בקדושה הכל באחדות, וככל שדרגת הקדושה גבוהה יותר האחדות היא עמוקה ואמיתית יותר, וע"כ כל הימים הקדושים שבתות ומועדים קשורים עם אחדות בדרגות שונות כמבואר בשיחות הק'.

והנה בערב יום הכיפורים הכל מפשפשים במעשיהם בחיפוש אחר חיפוש האם עליהם לרצות ולפייס אי מי אשר פגעו בו שעניין זה כידוע הוא לא רק כדי לזכות לכפרה נקודתית על עוון פלוני אשר יוה"כ אינו מכפר עליו בהיותו בין אדם לחברו אלא נוגע לכללות כפרת יוה"כ וקדושת היום, וכמובא בשפת אמת אשר גם מי שלא פגע אלא נפגע עליו לעשות הכל לסלוח וליישר ההידורים כך שעם ישראל יכנס ליום הקדוש באחדות גמורה.

והנה מי שבכל השנה נזהר בבין אדם לחברו הרי שבערב יוה"כ פטור מכל הנ"ל לעומת זאת ביום פורים גם הידידים האהובים והאהובים ביותר צריכים לתת משלוח מנות איש לרעהו להרבות עוד יותר את האהבה ואחוזה ביניהם, משמע שהקדושה בדרגה יותר עליונה.

האבן עזרא על חרבונה

על הפסוק 'זימר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דיבר טוב על המלך.. מביא האבן עזרא בפירושו את דברי חז"ל שחרבונה זה אליהו.

הפליא על כך שהרי האבן עזרא הוא פשטן.

ותירץ שיותר קרוב בפשט לומר שהיה זה אליהו שבא מחופש, מאשר שגוי יעשה דבר כ"כ טוב..

חודש שנולד בו יצחק

בטעם מה שהמתין משה רבנו עם חנוכת המשכן עד לחודש ניסן אמרו חז"ל שהוא 'חודש שנולד בו יצחק'.

מה המיוחד בלידת יצחק דווקא

כי עניינו של יצחק הוא קו העבודה, היה עולה תמימה, נעקד על המזבח ואפרו צבור על המזבח, את הכח לעבודת הקרבנות שזה עניינו של המשכן (ולדעת הרמב"ם עיקר עניינו) לוקחים מיצחק אבינו

וזה גם הטעם הפנימי כמבואר בחסידות לאמירת פרשת העקידה לפני התפילה.

הסדר בבני ברק אבוב דכולהון

מיד עם תחילת ההגדה לאחר פסקת 'עבדים היינו', מביא 'בעל ההגדה' את פסקת 'מעשה ברבאב"ע ור"ע וכו' תיאור על 'סדר פסח' שהתקיים בבני ברק כ-1400 שנה! אחר יציאת מצרים..

ברמת הפשט, מובא הסיפור כהמשך וכאסמכתא לקביעה בפסקה הקודמת 'שאפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים'. אכן. אבל ברור שישנה כאן כוונה מְכַוֶּנֶת מעבר..

מסתבר שבסיפור זה התייחסות לתמיהה גדולה, תמיהה מהותית על ה'סדר' כולו שא"א להתעלם ממנה..

יצאנו ממצרים מעבדות לחירות, אכן. אך מאז קרו והשתנו דברים! לא בכל הדורות היינו ממש 'בני חורין'.. תקופות קשות וחשוכות עברו עלינו.. ובכל זאת המשכנו לחוג את חג החירות ולערוך את הסדר..

ולכאורה מה טעם בהמשך חגיגת 'חג חירות' בנסיבות אלו?

ובכן 'סדר' זה עליו מספר בעל ההגדה מתקיים בדיוק בנקודת הזמן בו מתעורר סימן השאלה על החירות של עם ישראל..

'סדר פסח' אמור להיערך בירושלים כשבמרכזו קרבן פסח!!

מיקומו של ה'סדר' בבני-ברק היה תוצאה ישירה של המצב המשתנה באותה תקופה, בו נמנעה עבודת המקדש ועריכת הסדר בירושלים כמימים ימימה..

סדר זה סימל את נקודת השבר והמעבר למצב הגלותי, בו על פניו חדלנו להיות 'בני חורין'.

בנקודה קשה זו היו עיני העם נשואות אל מנהיגיו והנה מסתבר שלא רק שקיימו את ה'סדר' אלא כפי שמסופר היו מספרים ביציאת מצרים כל הלילה.

וכפי שהמהר"ל מפראג מבאר את תוכן ומהות היציאה ממצרים

ביציאת מצרים מעבר לשחרור הפיזי מעולו של פרעה, עבר עם ישראל תהליך פנימי של שחרור, תהליך שהפך אותם בנפשם ובמהותם 'בני חורין'. מצב 'אל-חזור', שלא יתכן בו שינוי. בני חורין לנצח!

מלכים בני מלכים.

מצבים קשים ייתכנו, ולצערנו היו ועדיין, אבל לנצח לא נחזור להיות 'עבדים', מאז יציאת מצרים אנו במהות 'בני חורין'.

שר, גם בהיותו במאסר הוא שר.

משמעות פנימית זו של 'יציאת מצרים' מעביר לנו 'בעל ההגדה' באמצעות הסיפור על אותו 'סדר' שהתקיים בבני ברק.

ה'סדר' שהינו בבחינת 'אב' לכל הסדרים שעם ישראל קיים ומקיים מאז היציאה לגלות ועד היום, בהם מצפים ומקווים לחזור ולחוג את ה'סדר' בירושלים הבנויה.

אברהם אבינו וחג הפסח

שלושת האבות הם כידוע כנגד ג' הרגלים, כמובא בזוהר הק'

חג הפסח כנגד אברהם אבינו:

שייכות זו רואים בכמה וכמה ענינים:

- א. אצל אברהם אבינו כתוב 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט'. ממצוות ליל הסדר היא מצוות והגדת לבנך.
- ב. עניינו של אברהם אבינו היה הכנסת אורחים בחג הפסח הדגשה מיוחדת על הכנסת אורחים בו מכריזים 'כָּל דְּכָפִין יִיתִי וְיִיכַל..'. גם קמחא דפסחא שלא מצאנו בחג אחר.
- ג. מצוות 'אכילת מצה' היא מצוות אכילה גם קשור עם הכנסת אורחים ויש להוסיף שגם מצוות אכילת כזית פת בליל ראשון של חג הסוכות הנלמד בג"ש מחג הפסח קשור עם אברהם אבינו שכן ביום א' דסוכות הוא האושפיזין של אברהם אבינו ע"ה

הקהה את שיניו..

כתגובה לשאלת הבן הרשע בעל ההגדה יוצא מכליו..

ואף אתה הקהה את שיניו..

מה הבעיה עם שיני הרשע?

מה שמפריע לרשע הם המצוות הרבות אותם מקיימים ב'אכילה' במיוחד בערב זה של ליל הסדר..

אכילת מצה, אכילת המרור, הכורך, לפני כן הכרפס, לאחר מכן האפיקומן ובין לבין ד' כוסות..

הוא מוכן להבין את הצורך בעבודת ה' אבל מה לעבודת ה' ואכילה..

ע"כ אומרים לו:

אם אינך מבין שניתן לעבוד את הקב"ה עם שיניים לשם מה לך שיניים?

לדעת לספר

את מצוות סיפור יציאת מצרים תקנו חז"ל לקיים בדרשת הפסוקים מארמי אובד אבי עד סוף הפרשה, המופיעים בפרשת הביכורים והתמיהה גדולה מאד, למה הרחיקו חז"ל עד משנה תורה ועזבו את הפרשיות שמות, וארא, בא, תיאור וסיפור יציאת מצרים בעת התרחשותם ובפרוטרוט.

וביאר בזה שלספר סיפור פירושו להעביר מסר.

לספר נכון זה להעביר את הנקודה של הסיפור,

באם נעשה מהטפל עיקר מהעיקר טפל נאריך במקום שיש לקצר ולהיפך הרי פנים חדשות באו לכאן.

ואשר ע"כ כאשר התורה מצווה לספר את סיפור יציאת מצרים, יש לברר מהי כוונת התורה בסיפור הסיפור, וממילא איך יש לספר את הסיפור, על מה להניח את הדגש, מה התורה רוצה שנעביר לדורות הבאים, לא בהכרח שיש לספר את כל הפרטים שבפרשיות שמות ואדרבא ייתכן שאריכות בפרטים מסוימים על חשבון פרטים אחרים גם אם כשלעצמם הם תורת אמת הרי הסיפור משתנה ולא לזה כיוונה התורה במצוות סיפור יציאת מצרים.

בפרשת הביכורים כתוב התורה 'וענית ואמרת' כלומר מלמדת איך מספרים סיפור זה של יציאת מצרים.

וע"כ כאשר מחפשים לדעת איך לקיים את מצוות סיפור יצי"מ מקיימים זאת באמצעות דרשת פסוקים אלו.

סיפור בגוף ראשון

ועוד ביאור על הנ"ל

הפסוקים שבפרשת הביכורים כתובים בגוף ראשון: 'זירעו אותנו, ונצחק, ויוציאנו' ובליל פסח הרי צריך לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים משא"כ בחומש שמות ששם הסיפור הוא בגוף שלישי 'ויצעקו' ותעל שוועתם' וכי"ב

ל"ג בעומר ופרשת בהר

איתא בגמרא (ברכות ל"ה):

ת"ר ואספת דגנך מה ת"ל לפי שנא' (יהושע א, ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפּיך יכול דברים ככתבן ת"ל ואספת דגנך הנהג בהן מנהג דרך ארץ דברי ר' ישמעאל ר"ש בן יוחי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורע בשעת הרוח תורה מה תהא עליה אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים שנא' (ישעיהו סא, ה) ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו'

אמר אב"י הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן כר' שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן והנה אף שהרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם בסמיכות לל"ג בעומר לכבודו של רשב"י קוראים בתורה פרשת בהר שבה מצוות השמיטה שעניינה שבת לה' בה כל ישראל נוהגים בפועל כרשב"י

ההשמטה במשנה במסכת סוטה

בסיום מסכת סוטה המשנה מונה רשימה ארוכה של תנאים שעם פטירתם בטלו ענינים מיוחדים ומופלאים.

והיה מתמיה: הייתכן שרבי שמעון בן יוחאי אינו ברשימה קדושה זו, האמנם בהסתלקותו לא נחסר דבר?!

ולכאורה הרי לא ייתכן שמחד נמצא עליו בדברי חז"ל ובזוהר הק' ענייני הפלאה מבהילים ומאיך בפטירתו כביכול מפטירין כדאשתקד ולא חסר כלום.

וביאר שכל אותם סגולות המוזכרות במשנה, אשר נתייחדו בהם תנאים קדושים היו בחינות וסגולות מזמן הבית השני שהמשיכו להאיר גם לאחר החורבן ולאט לאט גבר החושך וכנס"י חסרה נכסים רוחניים אלו עד שחשך לגמרי וכאשר בטלו אלו הבחינות לא היה זה רק לשעתו אלא בבחינת סתימת הגולל על הארת הבית השני.

לעומת זאת עם רשב"י החל לההתנוצץ הארת הבית השלישי ואור הגאולה העתידה ולא שיריים של בית שני ע"כ עם הסתלקותו לא בטלה שום בחינה ואדרבא, ולאחר כמה דורות ירדה נשמת האר"י ולאחר מכן ירדה נשמת מורינו הבעש"ט ותלמידיו ותלמידי תלמידי נשמות ששייכים לאור הגאולה האמיתית ובית המקדש השלישי.

חג השבועות ונהר כבר

בטעם ההפטרה ב'מרכבת יחזקאל' בחג השבועות נאמרו כמה טעמים אשר כולם עולים בקנה אחד היינו שגם במ"ת זכו ישראל לגילוי המרכבה.

הוסיף בזה הוא טעם לשבח, לפיה ההפטרה באה להאיר נקודה עיקרית ביותר בחג השבועות וכדלהלן:

מתן תורה היא הרי החתונה של הקב"ה וכנס", אז, הייתה אהבת הקב"ה לישראל בגילוי כפי שלא הייתה לפני כן ולא אחרי כן וכמו שאומרים 'אהבת אותנו ורצית בנו וכו'

מתעוררת תמיהה גדולה ביותר! איך אפשר לשמוח בשמחה זו של החתונה עכשיו שאנו בגלות בבחי' גירושין ח"ו?

תמיהה זו מיושבת ע"י קריאת ההפטרה זו!

התגלות ה'מרכבה' ליחזקאל הנביא ועל ידה לכנס"י (אשר היא יסוד תורת הקבלה וסדר ההשתלשלות וכו') הייתה עם היציאה לגלות על נהר כבר בבבל.

התגלות נפלאה זו (ראה ליקוטי תורה פרשת האזינו ד"ה כנשר יעיר קנו) בנקודת זמן של יציאה לגלות באה להודיע את חיבתם של ישראל שגם

ביציאתם לגלות אינה מסתלקת ונצחית.

הוא היה אומר

חיבורים בזמן הנביאים

בהזדמנות התייחס לטענה הנפוצה שספרי החידושים בש"ס ופוסקים ברובם חוברו על ידי גדולי המתנגדים.

בשונה מההתמודדות המוכרת ע"י שליפת רשימת החיבורים בנגלה מבית מדרשם של גדולי החסידות... התמודדות שמובילה לזיכוח קטנוני (שנגמר או שלא נגמר) באיזה מיתרס חוברו יותר..

הגרש"א זצ"ל בדרכו הייחודית והמפתיעה השיב שהחיבורים בנגלה (של הגאונים הראשונים וכו' כולל גם של האמוראים ש"ס בבלי ירושלמי) חוברו בזמן של העלם והסתור כאשר לא היה גילוי אלקות... בזמן הנביאים לא חוברו חיבורים!

ווען מאיז גיווען אויסגעגאסן מיט אלוקות האט מען נישט מחבר ג'ווען קין חיבורים.. עם התגלות וירידת נשמתו הק' של הבעל שם טוב זי"ע הוריד הקב"ה גשם של נשמות גבוהות החבריא קדישא ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם.. הייתה זו תקופה וואס מאיז גיווען אויסגעגאסן מיט אלוקות..

הסוד והאמת

כאשר קורה במשפחה דבר לא שגרת, נסיעה לחו"ל, העברת דירה וכו' כדרכו של עולם ישנם תמיד שכנים שמסתקרנים לדעת על מה ולמה הדבר.. נו, הרי לא הכל צריכים לדעת מה בדיוק קורה בבית פנימה.. אז בדרך כלל יש את מה שאומרים לילדים לענות כאשר הם נשאלים לפשר השינוי וכו'.. תירוץ זה כמובן לא תמיד עונה ומצדיק את הצעד שנעשה.. והשכנים כמובן, ממשיכים בינם לבין עצמם לתהות ולשאול האם בשל סיבה זו היה עליהם לעשות את הצעד הזה והזה..

יש אבל כמובן את הסיבה האמיתית הידועה לבני הבית, סיבה זו כמובן מיישבת את התמיהה מכל וכל.

בני הבית אשר שותפים לסוד יודעים אל נכון מדוע אכן נעשה הצעד ומדוע אכן לא הייתה אפשרות אחרת.. זה הוא התירוץ האמיתי.

פנימיות התורה, חכמת הקבלה ותורת החסידות נקראים כידוע בשם חכמת האמת וגם חכמת הסוד:

הסוד הוא גם האמת. הטעמים עפ"י פנימיות התורה מיישבים את דקדוקי המצוות ומנהגי התורה לתכליתם.

גילוי פנימיות התורה על ידי הרשב"י והאר"י ותורת החסידות על ידי רבותינו נשיאנו מכניסה אותנו לתוך הבית פנימה. השיתוף ב'סוד' שהוא האמת לאמיתו הופך אותנו לחלק בלתי נפרד מהמשפחה. בנים אתם.

וזה עולה בקנה אחד עם מה שחסידות מרוממת, מגלה ומאירה את הנשמה האלוקית החלק אלוקה שבנו שבזה אנו בנים לקב"ה כמבואר בתניא בתחילת פ"ב.

החסידות מרוממת גם את עבודת האהבה והשמחה באלוקות עבודת הבן - חלק מהמשפחה.

בהקשר לזה היה חוזר על דברי הגה"ח רח"ש ברוק אשר עפ"י נגלה הטעם שאין אומרים ובא לציון בתפילת השחרית בשב"ק הוא מפני טירחא דציבורא והיה מקשה על כך ממה שאומרים שני יקום פורקן ומי שברך ואב הרחמים.. תל' זה היה אומר איו אלא לעמרצים (עמי הארץ) הטעם האמיתי שבשבת בשחרית מצד האמת אין מקום לומר את קדושת ובא לציון...

תורת הבעש"ט הק' לעומת תורת אחיתופל

ידועה קושיית הבעש"ט הק' על הק"ו מהנהגת דוד המלך שלמד מאחיתופל שני דברים בלבד' ללומד מחבירו אפי' אות אחת שצריך לנהוג בו כבוד, שלכאורה הרי די לבא מן הדין להיות כנדון. ומבאר ע"כ הבעש"ט הק' שאצל אחיתופל כיון שלא היה הגון היה זה בבחינת שני דברים 'בלבד' משא"כ כשלומד מרב הגון הרי גם אות אחת אינה בבחינת בלבד אלא היא 'פרה ורבה' וע"כ זה שפיר 'קל וחומר'.

כאשר היה חוזר על תורה זו לא היה גומר להתפעל עד כמה נאים הדברים לאומרם הלא הוא הבעש"ט הקדוש עצמו שדברי תורתו הקד' שנמסרו ע"י תלמידיו הק' הם מעט שבמעט מבחינת הכמות אך כדבריו הק' כל תורה מתורתו 'פרה ורבה' וממנה הסתעפו וממשיכים להסתעף מעיינות זכים של דברי אלוקים חיים בריבוי עצום עד היום הזה באופן שאין לו אח ורע בתולדות גדולי ישראל עד היום הזה.

עונש גדול יותר

על אמירתו של אליהו הנביא 'עזבו בריתך' איתא במדרש רבה שיר השירים שאליהו הנביא נענש על שדיבר בגנותם של ישראל והוטל עליו להיות נוכח בכל ברית מילה עד סוף כל הדורות להיווכח ולהעיד בעצמו אשר לא כן הוא, ובני ישראל לא עזבו את ברית ה'.

לעיתים היה מתבטא בחריפות שיש אשר נענשו בעונש חמור לאין ערוך מעונשו של אליהו, שהמשיכו לחיות בטעותם עד סוף ימי ימיהם ולחשוב שהם ח"ו צודקים..

חברים כל ישראל וברכת החודש

בטעם מה שאת 'ברכת החודש' מסיימים באמירת 'חברים כל ישראל'?

ביאר שמה שעושה את עם ישראל לעם אחד היא העובדה שבקביעת החדשים והימים טובים עם ישראל מאוחד.

אילו היה ח"ו מחלוקת בקביעות החודש זה בכה וזה בכה, זה עושה יום כיפור ביום זה וזה עושה יום כיפור ביום אחר, זה נזהר בחמץ ביום זה וזה ביום אחר.. הרי שעם ישראל היה מפורר לגמרי ח"ו.

וזה פלא אלוקי והשגחה עליונה שלמרות שבהרבה גופי הלכה, מחלוקות וגם למעשה, בעניין מהותי זה באשר הוא נוגע לעצם הקיום של עם ישראל כעם - חברים כל ישראל.

הנ"ל מקבל חידוד נוסף לאור דרשת חז"ל 'אתם אפי' שוגגין, אתם אפי' מזידין' מה שנוגע זה היחד והחברים כל ישראל.

'מה טובו' ואהבת ישראל'

היה נותן טעם לשבח במה שהסמיך רבנו הזקן בסידורו ל'הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך', את אמירת פסוקי 'מה טובו וגו'

והוא עפ"י הידוע בספרי מוסר ובספרי חסידות נחיצות ההורדה למעשה של כל החלטה וקבלה טובה בסמיכות ומיד, כדי להיות לזה אחיזה וקיום, והנה אנו מקבלים עלינו מצוות אהבת ישראל והרי הנדרש היה לעשות טובה בפועל ממש ולמעשה עומדים לתפילה וכו' ובניתיים ההחלטה יכולה להיחלש ולהצטנן..

באמירת פסוקי 'מה טובו' העוסקים בשבחן ומעלתן של ישראל, יש עכ"פ משום הורדה לדיבור, ובעקמת שפתיו הוי מעשה, יועיל לאחוז ההתעוררות עד לסיום התפילה, אז יוריד את הקבלה למעשה ממש.

לכן ומועיל לאחוז והטעם לכן, שכאשר מקבלים קבלה טובה ורוצים שזה לא יישאר באוויר צריך להוריד את זה מיד למעשה, לכן כשמקבלים לפני התפילה את מצוות אהבת ישראל ומיד ניגשים להתפלל, אי אפשר לעשות מעשה ממשי מיד בענין של אהבת ישראל באמצע התפילה - לכן אומרים פסוק המדבר בשבחן של ישראל 'מה טובו וגו', ועקמת שפתיו הוי מעשה.

בשמחה אין 'כאילו'...

ב'רובן העולמים' שלפני 'איזהו מקומן, אומרים: 'עתה בעוונותינו הרבים אין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו'. ובהמשך אומרים: "לכן יהי רצון

מלפניך.. שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבנו קרבן התמיד במועדו, ועמדנו על מעמדו.. "ואילו ה'לוי בדוכנו' שוב אינו מוזכר.

עבודת הלויים היא הרי השמחה, 'ולויים בשירים ובזמרים' ובשמחה אין 'כאילו'..

קריעת ים סוף וזיווגן של ישראל

חז"ל אומרים במסכת סוטה "קשה לזיווגן של ישראל כקריעת ים סוף", והיה אומר ע"פ המבואר בתורת החסידות שקריעת ים סוף היה בכל 'סדר השתלשלות' - כדי ששידוך יצא לפועל זה תלוי בהסכמתם של אבות וזקנים בכל הדורות 'סדר השתלשלות' שלם, וזה בבחינת 'כקריעת ים סוף' (אמר בשמחת 'ווארט' של צאצאיו).

סיפורים

עם הגאון רבי שלמה יוסף זווין ע"ה

הקשר של הגרש"א ע"ה עם הגאון החסיד רבי שלמה יוסף זווין עליו ע"ה שבשלב מסוים גם נקרא על ידו להשתלב במערכת האנציקלופדיה התלמודית קובע ברכה לעצמו ועוד חזון למועד. נציין מספר אפיזודות.

א גוטער מסתכל..

כאשר חזר הגרש"א ע"ה מביקורו הראשון בחצרות בית חיינו למרות שהגאון רבי שלמה יוסף זווין ע"ה הכיר את כ"ק אדמו"ר והיה כידוע מעורב בשידוך עם הרבנית ע"ה חשוב היה לו לשמוע את התרשמותו של ר' שמואל מהביקור והשהייה בחודש החגים.

'איר זיינט א גוטער מסתכל..! הגיב הגרש"א לשמע הדברים.

מידות נאצלות

סמל ודוגמא לאהבת ישראל אמיתית ולכל מידה נכונה היה הגרש"י ע"ה לרב הלפרין ע"ה

לא אחת היה מתאר תמונת מצב אופיינית במעונו של הרב זוין.

בשל מעמדו כחבר מועצת הרבנות הראשית היו להמלצותיו תוקף במשרדים הרשמיים, אברכים (מכל החוגים) היו פונים אליו עם בקשות להמלצות שונות, כאשר במקרים רבים כבר גבלו בהגזמה..

היה זה חזון נפרץ לראות אברך עולה למעונו, מציג בקשה להמלצה בעניין מסויים ולסיום שואל: 'דער רב וועט מיר דאס מאכן??'

התגובה הספונטנית הייתה 'א וודאי ניט..'

אלו שהגיעו מוכנים, ידעו שמה שצריך לעשות זה להמשיך לשבת בשתיקה ודומיה.. לא היה עובר זמן רב והרב זוין היה פונה לאותו אברך 'נו גיב מיר די פענע.. (תן לי את העט..)

היה זה ביטוי לשתי תכונות אציליות, יישרות שסלדה מכל מה שלא חלק בתכלית מחד.. ומאיך יציאה מגדרו כאשר מדובר בעשיית טובה ליהודי..

ביטול ושפלות אמת

היה זה בערוב ימיו כאשר היה כבר זקן בא בימים.. בביקור חג בחוה"מ פסח שערך הגרש"א ע"ה במעונו סיפר בשמחה שהרבי שיגר לו 3 מצות שמורה. לשמע הדברים אמר ר' שמואל 'דער רבי האלט איך אויפן קאפ' (בתרגום חופשי: הרבי זוכר וחושב עליכם..)

כתגובה לכך סיפר את הסיפור הבא: האדמו"ר האמרי אמת זצוק"ל נשאל האם זכה לראות את זקנו בעל החידושי הרי"ם זצוק"ל השיב שהוא אינו זוכר את החידושי הרי"ם אך כאשר היה תינוק החזיקו החדושי הרי"ם בחיקו.. וסיים שאילו היה יודע מה יצא ממני היה משליכני..

כאשר חזר הגרש"א על אפיזודה זו הפליא מאד את האמת שבתגובה ששיקפה את שפלות נפשו של הגרש"י.. ת"ח ענק שכל התורה הייתה פרוסה על כף ידו במרומי גילו היה משוכנע באמת ובתמים שהיחס לו הוא זוכה מהרבי הוא לא לפי ערכו..

ה'ביטול' לא היה עבורו 'כתר'.. היו לו עוד כמה מעלות חוץ מ'ביטול', לא בכך 'קנה' את מעמדו.. וד"ל.

עין טובה

באותו ביקור הגרש"א ע"ה העלה בפני הגרש"י פנינה אישית, טעם מחודש ומקורי לקריאת שבת הגדול בשם שבת הגדול:

לשיטת ר' יהושע שהעולם נברא בניסן היום הראשון של הבריאה היה בכ"ה באדר, ראש השנה, יום בריאת אדה"ר היה בא' בניסן ביום השישי, השבת הראשונה הייתה בב' ניסן, אך זו הייתה שבת לה', שכן אדה"ר נכנס מיד לשבת וממילא לא חש את מעלתה, השבת הראשונה של אדם הראשון הייתה בשבת השנייה של חודש ניסן. הנה לנו עוד סיבה למיוחדותה של שבת זו, שבת הגדול.

לשמע הדברים אורו עיניו ופנה לבניו הרב יצחק מאיר והרב משה צבי אז נערים בסביבות גיל בר מצווה באמרו: איר הערט וואס דער טאטע זאגט??

ג'קאכט אין לערנען

הרב זוין קיבל סמיכה מהגאון הרוגוצ'ובר כאשר העלה הרב זוין את בקשתו לקבלת הסמיכה היה זה בסמיכות לתשעה באב, אמר לו שיגיע אליו בתשעה באב וכך הווה. כאשר בהזדמנות סיפר זאת לר' שמואל התעניין לדעת מה עשה הרוגוצ'ובר בתשעה באב.

ענה הרב זוין: ער האט זיך גקאכט אין לערנען..

'כלים' ו'שברי כלים'

היה זה בט' כסלו יום הולדת ויום ההילולא כ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע שחל בשבת לאחר סיום התפילה בבית המדרשו שם הגרש"א ע"ה פעמו לביהמ"ד של חסידי בויאן בבת אורנשטיין להשתתף בשמחת אויפרופ של אחד מקרובי משפחתו עם הגיעו קיבלו קרובו בקבלת פנים 'חמה' באמרו שמכיוון והיום ט' כסלו יום ההילולא של אדמו"ר

האמצעי זי"ע הרי שלכבודו של ר' שמואל יספר סיפור מכ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע. הגרש"א שהכיר את יחסו של קרוב זה לחב"ד שיער שאינו בא להרוותו נחת.

ובכן הסיפור בפי המספר היה כדלהלן:

קבוצה מתלמידי הרה"ק רבי שלום מפרובישט זצוק"ל בנו של הרה"ק ר' אברהם המלאך זצוק"ל נקלעה למקומו של כ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע ושבתה במחיצתו בשבת, במהלך השבת אמר להם אדמו"ר האמצעי זי"ע שבאם יתעכבו וישארו כאן אזי יעשה מהם 'כלים', השיבו תלמידי הרה"ק ר' שלום זי"ע, רבנו מתייגע לעשותנו 'שברי כלים' והנכם רוצים לעשות ממנו 'כלים'..

הגרש"א הקשיב ברוב קשב לסיפור, ועם סיומו פנה אל קרובו ואמר לו: ב"ד יקר במחילה מכת"ר אינך ידע מה זה 'כלים' ומה זה 'שברי כלים'. בהלכות מוקצה (סי ש"ח) כידוע מבואר שכלי שנשבר בשבת באם ראוי לעשות בו מלאכה גם אם המלאכה היא מעין מלאכה אחרת (כגון לכסות בהם פי חבית) עדיין תורת כלי עליה ומותר לטלטלה בשבת באם אבל, לא היה מעולם כלי גם אם ראוי לכסות פי חבית הרי"ז מוקצה גמור ואסור בטלטול אפי' לצורך גופו ומקומו. כללו של דבר א"א להיות 'שבר כלי' אם לא שתחילה בבחינת כלי, ויתירה מזו וגם על שבר כלי תורת כלי. מי שאינו כלי הוא מוקצה גמור שאינו יכול לשמש לדבר.

והוסיף: מי לנו 'שבר כלי' יותר מכ"ק האדמו"ר האמצעי שחיבר את הספר 'דרך חיים', וכן ידוע שלא היה עולה לתורה אלא רק ב'כל הנערים' וכו'.

לעורר נשמות

עם צאת ספר הצאצאים לאור פנה אליו אחד מחוקרי חב"ד עם מספר הערות ביחס לפרטים ביבליוגרפיים כמו תאריכי לידה ופטירה, שמות של מקומות ועיירות וכדומה.

אתה טועה לגמרי באשר למטרת כתיבת ועריכת 'ספר הצאצאים', השיבו רבי שמואל, אילו זו הייתה מטרת הספר היה זה 'ביטול תורה אמיתי'.. בימים ובלילות שהשקעתי בספר עמדה לנגדי מטרה אחת ויחידה להצית ולעורר נשמות, לאסוף ולקבץ עוד צאצא ועוד צאצא ששילובם בספר יעורר ויביא אותם להתחבר לצור מחצבתם, באשר לפרטים כגון דא סמכתי על המופיע בספרים הקיימים ולא בזבזתי את זמני לבדוק את דיוקם.

סובלנות?! חס ושלום!

ובכל זאת היו דברים שהגיה ותיקן:

בדברים על הרבי, לצד המסה שכתב בעיקר על ימי הבראשית של הנשיאות, העתיק טור שנכתב ע"י אחד הסופרים החבדי"ם שפורסמו גם כהקדמה לאחד מספרי רבנו.

בטור זה הופיע קטע תחת כותרת בשם 'אהבה וסובלנות', כותרת זו שינה הגרש"א זצ"ל ובמקומה כתב 'אהבה ואמונה בישראל'.

כאשר נדרש לפשר שינוי זה. הזדעק כולו: וכי רבנו הק' היה ח"ו וח"ו סובלן, ליברל, או פשרן רח"ל, וכי מעשים נגד רצון ה' זעזעו את הרבי פחות מפלוני בן פלוני שהיה נקרא קנאי. לאין ערוך יותר.

היחס של קירוב ליהודים שלע"ע אינם שו"מ אצל הרבי לא היה ח"ו סוג של 'הכלה' אלא אהבת ישראל ואמונה איתנה בחלק אלוקה שבתוכם בשונה מאלו שיחסם הושפע אך ורק מהרובד החיצוני הנראה.. ולא השכילו לראות את ה'בן מלך'.

אמונה בה' ואמונה בישראל

ובאותו עניין היה מרגלא בפומיה: אשר בשל חשכת הגלות יש שנחלשה אצלם האמונה בקודב"ה ויש אשר נחלשה אצלם האמונה ב"ישראל'.

והיה מוסיף שהאמונה בישראל קשה יותר מאשר האמונה בה', שכן הקב"ה הוא נעלם ואילו את הישראל רואים במוחש ורואים אל כל השלילה..

רבותינו נשיאינו רועי האמונה בעקבתא דמשיחא פרנסו הן את האמונה בה' והן את האמונה בישראל.

מעלת נעליים עם שרוכים

ברשימותיו שנמצאו לאחר פטירתו ע"ה מופיעים השורות דלהלן

'עלה בדעתי שיש מעלה חשובה דווקא בנעילת נעליים עם 'שרוכים' כי אז אפשר לקיים את פסק השו"ע אשר בכל הקשור לקשירה יש להקדים צד שמאל לימין דהיינו בקשירה שמאל קודם ובהתרה ימין קודם.

וודאי שזה נחשב מעלה וחשיבות לקיים את הדברים כמו בשו"ע, היינו להאמין בדבריהם ולקיים דבריהם'.

בהקשר לכך מספר בנו הרה"ג ר' יצחק מאיר שליט"א

בתקופת חליו לפני פטירתו היה מי שהחליט לקחת יוזמה, ורכש לו, נעליי סירה ללא שרוכים, כדי להקל על המלבישים את מלאכתם, כשניסיתי לנעול לו נעליים אלו, הוא 'צעק' אמר ניין ניין... לא הצלחתי להבין מה מפריע לו.

לאחר פטירתו נתקלתי בשורות אלו, לא הפסקתי לדמוע כשהבנתי את סיבת אי רצונו.

פרנסה מעבדות!?

מספר הרה"ח ר' יעקב שלום ערנטריי שיח'י

באחד הפעמים כאשר ליוויתי את הגרש"א זצ"ל לבית המדרש ראה מודעה שתוכנה היה תיקון החטא הידוע (היה זה בימי השובבים המסגולים כידוע)

הפטיר לעצמו: מי מאכט פרנסה פון עבירות..

הגאון.. מוילנא

היה אומר בשם מו"ר הגה"ח ר' שלמה שרייבר ע"ה:

הקורא 'הגאון' סתם מבלי לציין את שם עירו וכו', למי שעמד בראש ההתנגדות למורנו הבעש"ט, הרי הוא מבזה את הבעש"ט נ"ע, תלמידיו, ותלמידי תלמידיו!.

הקושיות של המתנגד

מרגלא בפומא דאאמו"ר הגר"ח ע"ה הסיפור דלהלן:

פעם בא אל זקננו הגה"ק רבי אליהו יוסף ריבלין נ"ע מתנגד, ובאמתחתו

שתי קושיות על רבנו הזקן, אחת בספר תניא קדישא אשר לפי דבריו זה ממש אפיקורסות (רח"ל).

והאחרת בשו"ע רבנו הגדול נבג"ם, ושוב לפי דבריו זהו ממש עם הארצות (רח"ל), בעל אהלי יוסף זיע"א מיאן להקשיב לקושיותיו, רק בקש ממנו שיצביע על הקטעים שבהם מתקשה בשני המקומות, פתח רבי אליהו יוסף את הספרים ולימד את אותו מתנגד את שתי הסוגיות ואחר כך שאל אותו: עדיין קשה לך, והלה השיבו בשלילה, הגיב ע"כ הגה"ק רבי אליהו יוסף נ"ע, וכי משום שאתה אינך מסוגל לרדת לעומק הפשט, רצונך לעשות מגאון הגאונים עם הארץ ח"ו, ואת קדש הקדשים אפיקורוס רח"ל.

המענה של ר' אלתר ע"ה שהתקבל אצל הרבי

במהלך ביקור האדמו"ר הרי"ץ בארץ הקודש נכנסו התמימים תלמידי תורת אמת שהיו מושפעיו של ר' אלתר שימחויטש זצ"ל ליחידות.

לאחר היחידות הביע הרבי תמיהה על שהתמימים לא דיברו ביחידות על ענייני עבודה?? השיב ר' אלטר לרבי שהם אמיתיים.. באידיש 'זיי זיינען עמעסע..'

מענהו של ר' אלתר - כפי שסיפר לאחר מכן - התקבל אצל כ"ק אדמו"ר מוהרייצ זיע"ע!!

תלמידי ר' אלטער שחותמו של ר' אלטער היה ניכר בהם היו כידוע שם דבר ודוגמא לעובדי ה' פנימיים אמיתיים.

ר' אלטער'ס התלמיד' היה מושג. כשנסב הדיבור על אחד מתלמידיו, ההגדרה הכי ממצה הייתה 'ר' אלטער'ס התלמיד..'

שאמר ל'העלם' די

בשיחה עם ידידו הגה"ח ר' זעליג פלדמן ע"ה שנסובה על המשפיע הנודע ר' ניסן ע"ה. מתוך רצון לתהות על דמותו של ר' ניסן ע"ה שאל את ר' זעליג האם ר' ניסן היה רק קבלת עול'ניק היה שהיה גם 'קאפ' (כלומר בעל מוחין רחבים)

נענה ר' זעליג ע"ה ואמר: אחזור לך על דברים ששמעתי ממנו בהתוועדות ודומני שמזה תוכל לקבל מענה על שאלתך: ואלו הדברים: עלינו להודות לקב"ה ע"כ שההעלם והסתר על האלוקות מסתכם בכך שבשכל א"א להוכיח את מהות האלוקות,

שכן גם אם ההעלם והסתר היה באופן שהשכל היה ח"ו מכחיש מציאות האלוקות, גם אז היה עלינו להאמין באמונת אומן במציאות האלוקות..

המשפיע הנודע ר' אברהם מאיור ע"ה והיבת ארץ ישראל

המשפיע ר' אברהם מאיור ע"ה היה אוהב ארץ ישראל בכל מאודו ומאז שהגיע לארץ ישראל לא רצה לעזבה. ולקח שנים רבות עד שנסע לרבי, ופעם כששאלו אותו למה אינו נוסע לרבי לניו יורק? ענה: שבכדי להגיע לרבי יש לעבור בארץ העמים..

בעת ההתוועדויות היה לפעמים נופל על רצפת בית הכנסת ומנשקה והיה אומר "כעת מנשק הנני את "מלכות דאצי" (הארץ הקדושה)"

ופעם בעת שהתוועד בירושלים אמר בהתרגשות הנה כעת הננו נמצאים כמה מאות מטרים בלבד מהכותל ומקום בית המקדש. פעם אחרת הלך עם הרב טרבניק רבה של כפר חב"ד לראות את הכותל המערבי מהר ציון. הוא עצמו לא זכה לראות את הכותל לאחר שחרורו ע"כ.

וכי מציאותו תלויה באמונתו?

בשנות בחרותו היה בבני ברק יהודי עילוי עצום של"ע ול"ע השתבשה דעתו, השמועה אמרה שהיה זה תוצאה מפטירת כלתו ביום חופתה רח"ל.

הצעירים בני הישיבות היו אוהבים להתרועע ולהשתעשע עמו בפלפולא דאורייתא, היה מכנה עצמו בשם בעל ה'רגש מקבר' שם שכביכול יותן לספרו בעת שי"ל.

הוא היה מרוסיה וכיהודים רבים 'זכה' גם כן לשבת בין כותלי הכלא הרוסי:

בין הפנינים שהיה חוזר משמו היא הפנינה הגאונית דלהלן:

באחת ההזדמנויות שאלוהו בכלא האם מאמין הוא במציאות הא-ל? לא רצה ח"ו להכחיש אך גם חשש לומר שמאמין, תשובתו הגאונית הייתה: וכי מציאותו תלויה באמונתו?

